LJUBLJANA JUGOSLAVIJA

Št. 262 Poštnina poračunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v četrtek, 3. novembra 1927. - Leto VI. Posamezna številka 30 cent. Letnik LII

List izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.— Dalje celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Posamezna številka 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, poslano L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.—, prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Podurednštvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Tangersko vprašanje

Veliki svetovni listi so takorekoč ustanovili že posebno, stalno rubriko za to vprašanje, kajti nič ne pretiravamo, če rečemo, da ga že nekaj let skoro ni dneva, da ne bi ena ali druga novinarska agencija raznesla v svet kakšno vest, ki se nanaša na tangersko vprašanje.

Obisk italijanske vojne mornarice v Tangerju, ob priliki proslave pete obletnice pohoda na Rim, je dal spet povod za nove razprave v svetovnem tisku.

V čem obstoja tangersko vprašanje in kakšen pomen ima Tanger, da se je zanj potočilo in se še pretaka toliko potokov črnila?

Maroko, nad katerim vlada šerifski sultan, je razdeljen v tri velike dele: južni pas je pod protektoratom Francije, severni, obmorski pas, pod vplivom Špancev, Tanger spada pa v tretjo, mednarodno cono.

18. decembra 1923 so zastopniki Francije, Anglije in Španske sestavili in podpisali, ne brez velikih težav, takozvani mednarodni tangerski statut, ki pa ni zadovoljil Španske in nekaterih drugih držav, pred vsem Italije, Zedinjenih držav Sev. Amerike in Rusije. Kljub precejšnjemu nasprotstvu, ki je vladalo glede Tangerja po letu 1923. med Francijo in Špansko, se tangersko vprašanje ni sililo v ospredje, zakaj v Maroku so se majale pozicije evropskih držav radi bojev z Rifovci. Po kapitulaciji Abd-El-Krima in po udušitvi vstaje pa je Španska spet sprožila vprašanje o tangerski ustavi. Zahtevala je, naj bi se Tanger vključil v špansko cono. Ta zahteva, ki jo je sprožil španski ministrski predsednik Primo De Rivera potom tiska, je dvignila mnogo prahu in dovedla slednjič do direktnih pogajanj med obema najbolj prizadetima državama, Špansko in Francijo. Zadeva je precej zamotana in pogajanja do sedaj še niso privedla do nobenega pozitivnega zaključka, čeprav se vlečejo že skozi celo vrsto mesecev. Tudi s sklenitvijo sporazuma med Madridom in Parizom vprašanje ne bo še rešeno, zakaj Italija in Anglija so si pridržale pravico do besede pri upravi tangerskega mesta.

Sporni Tanger je obmorsko mesto, ki leži v skrajnem severozapadnem kotu Afrike, kjer se Sredozemsko morje po ozki Gibraltarski ožini pretaka v Atlantski ocean. Mesto šteje 50.000 prebivalcev, od katerih je 11.000 Evropejcev, in meri 550 kvadratnih kilometrov. Ni radi njegovega bogastva, da se zanj zanima toliko držav, marveč radi izredno važne lege. Nahaja se na eni najvažnejših pomorskih prog, ob ožini, skozi katero vodi pot z Atlantskega oceana v Sredozemsko morje in dalje, preko Sueškega prekopa, na skrajni vzhod. Tanger je nekakšen Suez ob svojem kanalu, nekakšen Carigrad ob Dardanelskih ožinah, ali pa Singapur med Tihim in Indijskim oceanom.

V političnem oziru ni tangersko vprašanje toliko mednarodnega kolikor sredozemskega značaja. Neposredno so pri Tangerju zainteresirane pred vsem države ob Sredozemskem morju: Španska, Francija, Italija in, radi svojih pomorskih interesov v tem morju, tudi Velika Britanija.

Vse kaže, da bo Tanger v bodočnosti še pridobil na pomenu in veljavi. Železniška zveza med Tangerom in Fezom, glavnim mestom Maroka, je skoro dovršena. Ta proga bo razpredla svoje izrastke po vsem Maroku in bo Tanger postal tako najvažnejša izvozna luka, čeprav zidajo Francozi konkurenčno eksportno luko Casablanca, Španci pa Aždir. Železniška proga z izhodiščem v Tangerju bo tvorila, kakor predvidevajo načrti Angležev, direktno vez med Evropo in Južno Afriko. V načrtih je tudi podzemski predor iz Tarife v Tanger, tako da bi se človek lahko z istim vlakom vozil iz Londona naravnost v Kapsko mesto. Mnoge projektirane letalske proge gredo preko Tangerja ali v njegovi bližini. Tudi to bo mestu gotovo pripomoglo do lepšega razmaha.

Ni čudno, če se za Tanger poteguje toliko držav in če se tam križa toliko interesov. Zdi se da je Španska že popustila od svoje prvotne zahteve, da bi Tanger prišel v njene roke. Zakaj razumljivo je, da bi bil v takšnem slučaju sporazum zelo težko dosegljiv. V interesu vseh prizadetih držav je, da se ustvari glede Tangera pravično ravnotežje, da bi ne bila nobena država po krivem oškodovana.

Italija in Jugoslavija

v sodbah rimskih listov

BEOGRAD, 1. Včeraj so načelniki opozicijskih strank Pribićević, Radić in Jovanović predložili predsedništvu jugoslovenske narodne skupščine interpelacijo na zunanjega ministra dr. Marinkovića glede poslednjih političnih dogodkov v Evropi z ozirom na mednarodni položaj Jugoslavije, posebno pa glede onih dogodkov, ki so škodovali prestižu in politični moči jugoslovenske kraljevine. Ti mednarodno-politični dogodki so glasom omenjene interpelacije: italijansko-albanska prijateljska pogodba, italijanske obtožbe o vojnih pripravah Jugoslavije proti Italiji in Albaniji, italijansko-romunska prijateljska pogodba in priznanje Besarabije Romuniji s strani Italije, italijansko-madžarski garancijskih pakt, prelom diplomatičnih odnošajev med Jugoslavijo in Albanijo, prekinjenje jugoslovenskih pogajanj z Grčijo, napetost v odnošajih med Jugoslavijo in Bolgarsko tako glede vprašanja izseljencev kot povodom poslednjih komitskih atentatov v južni Srbiji.

RIM, 2. Včerajšnji in današnji listi so prinesli skoro dobesedno interpelacijo, katero so vložili pri predsedništvu jugoslovenske narodne skupščine na naslov zunanjega ministra dr. Marinkovića voditelji jugoslovenske opozicije. Danes posvečata «Tevere» in «Tribuna» v svojih večernih izdajah tej interpelaciji uvodna članka, v katerih pa si različno tolmačita njen namen in pomen.

Kaj pravi „Tevere"

«Tevere» pravi o omenjeni interpelaciji, da je premišljena, umerjena in učinkovita, posebno ker zahteva od jugoslovenskega zunanjega ministra natančen odgovor in točne račune. Če bo jugoslovenski zunanji minister sploh dal natančen odgovor, bo po vsej verjetnosti odgovarjal z običajno protiitalijansko muziko, ki se je do sedaj izkazala kot izredno dobro sredstvo vladanja v Jugoslaviji. Mogoče pa je, da to sredstvo tokrat ne bo izdalo, kajti očitki opozicije so preveč resni in natančni ter se ne tičejo samo jadranske, marveč splošne jugoslovenske zunanje politike. Ona protiitalijanska igra se ne bo mogla trajno ponavljati. Spričo tega pričakuje list, da se bodo našli v jugoslovenski narodni skupščini razsodni ljudje, ki se bodo končno uprli smešnim bajkam o peklenskem italijanskem rovarenju ter bodo zahtevali točen in jasen odgovor.

Italija je, zaključuje list, popolnoma ravnodušna napram usodi gospoda Marinkovića, pač pa je radovedna, koliko časa se bo jugoslovenski narod še zadovoljeval z obtoževanjem svojih sosedov, mesto da bi se obtožili ministri, ki ga hočejo uspavati s pomočjo italo-fobije.

Mnenje „Tribune"

Ravnatelj «Tribune» Robert Forges-Davanzati pa je napisal za list uvodnik, v katerem izraža mnenje, da ima interpelacija voditeljev opozicije predvsem notranjepolitičen pomen in da priča o nestabilnosti vlade, ki je postala po Pašićevi smrti naravnost kronična. Ta notranjepolitična nestabilnost bi morala dovesti Jugoslavijo do miroljubne zunanje politike, dogaja pa se v resnici ravno nasprotno. Interpelacija opozicije, ki sicer napada vlado radi njene neuspešne zunanje politike, je istočasno dokaz, da si tudi opozicija želi politike sumničenja in vznemirjenja na vse mogoče strani in račune. Mesto da bi smatrala italijansko priznanje Besarabije Romuniji in prsrčen sporazum med Italijo in Romunijo kot normalna dejanja, ki so le v korist jugoslovenski zaveznici, vidi v njih samo dejanja italijanskega sovraštva proti Jugoslaviji. Isto velja tudi glede prijateljske pogodbe, sklenjene med Italijo in Madžarsko. V svojih odnošajih z manjšimi zaveznicami in prijateljskimi državami postopa Jugoslavija po merilu, v kakih odnošajih so te države z Italijo, kajti Jugoslavija si ne more predstavljati prijateljstva z državami, ki gojijo istočasno dobre odnošaje tudi z Italijo. Vse to priča o balkanskem mišljenju in naravnost otročjem pojmovanju zunanje politike. Podobno pojmovanje pa je obenem dokaz dvojne istočasne zmote, nekake ljubosumnosti in nerazumevanja dejanskega položaja Italije. Italija je velesila in vodi kot taka evropsko odnosno svetovno politiko in njena balkanska politika je samo del in lokalna posledica njene evropske politike. Besedilo interpelacije priča, da namerava Jugoslavija izrabiti v svoje namene neko veliko državo, katera pa se ni hotela pustiti izrabiti. Ni sicer rečeno, da je to ravno Francija, vendar pa je jasno — in otročje obenem, da je ona mišljena. Sledilo je razočaranje, ki spet priča, kako resni so bili nameni Jugoslavije, balkanizirati Evropo, kar pa jo pomagala preprečiti tudi italijanska pravočasna ovadba.

«Teh naših besed nam ne narekuje morda jeza ali razburjenje; nasprotno, narekuje nam jih prepričanje, da prijateljska pogodba z Jugoslavijo še ni pokopana ter da utegne postati še koristna in izdatna ta pogodba z Jugoslavijo, ki bo bolj preudarna in svesta si svojih resničnih interesov.»

Priprave za zasedanje

velikega fašistovskega sveta

RIM, 2. Jutri se sestane vodstvo fašistovske stranke. Kot znano bodo fašistovski voditelji na svojem jutrišnjem sestanku sestavili dnevni red zasedanja velikega fašistovskega sveta, katero se bo pričelo v pondeljek.

Jutrišnjo sejo vodstva fašistovske stranke, ki se bo vršila popoldne, bo vodil glavni tajnik on. Turati. Podal bo najprej poročilo o položaju in moči fašistovske stranke. To poročilo bo moral predložiti, kot običajno tudi velikemu fašistovskemu svetu. Z ozirom na to, da se je od poslednjega zasedanja velikega fašistovskega sveta nabralo mnogo gradiva in da bo spričo tega dnevni red napovedanega zasedanja obširen, predvidevajo, da bo zaobseglo to zasedanje štiri do pet sej.

Gotovo je, da se bo veliki fašistovski svet bavil s fašistovskim naborom. Zagotavljajo, da se ne bodo v ničemer spremenila načela, po katerih se bo letos vršil ta nabor, tako da bodo tudi v letu 1928. vpisani v stranko fašistovski naraščajniki — avanguardisti —, ki bodo do obletnice ustanovitve fašijev, ko se bo nabor vršil, dopolnili 18. leto starosti.

Po poročilu glavnega tajnika on. Turatija o položaju in moči fašistovske stranke bodo na zasedanju velikega fašistovskega sveta razpravljali tudi o disciplini v stranki ter o dosedanjem in nadaljnjem disciplinarnem postopanju proti nedisciplineranim elementom v fašistovski stranki.

V rimskih političnih krogih se potrjujejo vesti o skorajšnji ustanovitvi fašistovske fakultete za politične vede na vseučilišču v Perugiji. V ministrstvu prosvete so se proučevanja načrta za to fakulteto že zaključila.

Jutri dopoldne se sestane osrednji medsindikalni odbor. Kot dosedanje, bo vodil tudi jutrišnjo sejo glavni tajnik fašistovske stranke on. Turati. Predsedniki posameznih fašistovskih konfederacij se bodo bavili na svojem jutrišnjem sestanku z vprašanjem poslovanja pokrajinskih medsindikalnih odborov v zadevi določanja cen in pa z vprašanjem podaljšanja roka in obnavljanja delovnih pogodb med delodajalci in delojemalci.

Dementi poslancev

dr. Wilfana in dr. Tinzla

RIM, 2. «Tribuna» prinaša v svoji današnji številki pismo poslanca dr. Tinzla in brzojavko poslanca dr. Wilfana, v katerih zanikata oba poslanca vsebino poročila, ki ga je svoječasno posnela «Tribuna» po listu «Provincia di Bolzano» in po katerem bi naj bila oba poslanca na kongresu Zveze društev za Družbo narodov v Sofiji izjavila, da ne more drugorodno prebivalstvo gojiti bistvene, to je intimne in srčno občutene lojalnosti napram Italiji, dokler jim ta ne bo priznala onih privilegijev in suverenosti, katere so zahtevale v načrtu o politični avtonomiji narodnih manjšin.

V svojem pismu oziroma brzojavki se sklicujeta oba poslanca na prvotno poročilo, ki ga je prinesla rimska «Tribuna» o sofijskem kongresu in v katerem je beležila, da so zastopniki drugorodnih manjšin na tem kongresu postopali povsem lojalno.

Končnoveljavni podatki

o žrtvah povodom potopitve parnika «Principessa Mafalda»

RIO DE JANEIRO, 2. Agencija «Italia America» objavlja, da je povodom potopitve italijanskega oceanskega parnika «Principessa Mafalda» umrlo 304 ljudi. V Bahiji je umrl neki potnik vsled pljučnice, ki si jo je nakopal prigodom velike nesreče na oceanu.

Italijansko poslaništvo v Riu de Janeiro je razposlalo uredništvom tukajšnjih listov noto, v kateri se zahvaljuje javnosti za prvo in izdatno pomoč ponesrečencem. Gospe iz brazilijanskih aristokratičnih krogov so složno z italijanskimi ženami na vse mogoče načine materialno in moralno podpirale osirotele potnike, ki so se bili rešili na druge parnike in na otok Flores.

Državna žitna razstava se bo zaključila v nedeljo

RIM, 2. V nedeljo ob 17. uri bo minister gospodarstva on. Belluzzo po govoru on. Rossonija, predsednika fašistovske konfederacije sindikatov, oficijelno zaključil prvo državno žitno razstavo.

Delne občinske volitve

v Angliji

LONDON, 2. Včeraj so se vršile v Angliji delne občinske volitve. Delavska stranka je postavila svoje kandidate v 683 občinah, konservativci v 466, liberalci v 219, neodvisna stranka pa v 228. Volilna borba je bila zelo ostra, posebno med delavsko in ostalimi strankami. Po doslej znanih rezultatih občinskih volitev so si pridobili laburisti vodstvo v 117 občinskih upravah; od občinskih uprav, ki so jih že prej imeli v svojih rokah so izgubili 19. Konservativci so si pridobili 7 novih občinskih, od prejšnjih pa so izgubili 70, liberalci so si pridobili 12, izgubili od prejšnjih 33, neodvisna stranka pa je zavojevala 16, izgubila pa 26 občinskih uprav, ki so bile že prej v njenih rokah. Delavska stranka je zmagovala posebno v industrijskih središčih.

Pred podpisom nove jugoslovensko-grške pogodbe

BEOGRAD, 2. Glasom poročil iz Aten bo v prihodnjih dneh podpisana nova jugoslovensko-grška pogodba. Za Jugoslavijo bo podpisal to pogodbo jugoslovenski poslanik v Atenah Tihomir Popović, za Grčijo pa grški zunanji minister Mihalakopulos.

KALKUTA, 2. Policija je pri hišnih preiskavah zasegla mnogo listin, iz katerih sledi, da se je v severovzhodnem delu pokrajine Bengala zasnovalo revolucijonarno gibanje proti angleškemu režimu v Indiji.

Med makedonskimi komiti

Kruto maščevanje

BEOGRAD, 2. Včeraj zvečer med 21. in 22. uro je bil izvršen v Štipu nov atentat, katerega žrtvi sta bila trgovec Miša Mihajlov Gavrilović in njegov sin Rista. Atentat je, kakor se da sklepati iz dosedanjih rezultatov preiskave, spet delo makedonstvujušćih. Zločincev doslej še niso izsledili.

Trgovec Miša Mihajlov Gavrilović in njegov sin Rista sta se po 21. uri napotila iz kavarne proti domu. Ko sta dospela na most, ki vodi preko malega potoka, sta ju nenadoma ustavila dva neznanca in oddala na nju pet strelov iz samokresov. Na ulici je bilo precej ljudi, vendar pa je nastala po prvih strelih velika panika. Vse se je razbežalo. Atentatorjema je v splošni zmedi uspelo, da sta brez sledu izginila. Na lice mesta je prihitela policija, ki je našla trgovca in njegovega sina v mlaki krvi. Poklicani zdravnik je ugotovil, da sta bila že po prvih dveh strelih smrtno zadeta in da je smrt nastopila takoj.

Atentat je izzval po vsem mestu veliko razburjenje in ogorčenje. Oblasti so podvzele takoj vse mere, da se zločinca izsledita. Izhodi iz mesta so bili v nekaj minutah zaprti, tako da po mnenju merodajnih činiteljev nihče ni mogel neopažen iz mesta. Kljub temu pa zločincev še niso mogli izslediti. Dosedanji potek preiskave dokazuje, da gre za nasprotstva med bolgarskimi komiti in makedonstvujušćimi.

Ubiti Miša Mihajlov Gavrilović je namreč oče Panče Mihajlova, znanega bolgarskega komitskega vojvode, ki je desna roka generala Protogoreva. Kakor je ugotovila tudi preiskava v zadevi atentata na generala Kovačevića, je bil baš Panča Mihajlov eden glavnih organizatorjev tega atentata in je da napadalcem potrebna denarna sredstva ter jih napotil k Curtovu v Čustendil, odkoder so nato prekoračili mejo in prešli na jugoslovensko ozemlje.

Panča Mihajlov, ki je velik nasprotnik federalistično orijentiranih članov makedonskih organizacij, je pred časom organiziral tudi napad na makedonskega vojvodo Panico, ki ga je v dunajskem gledišču Burgtheater ubila Mencija Karničin. Ta umor je izzval med makedonskimi federalisti veliko ogorčenje in že ponovno so se skušali maščevati nad Pančo Mihajlovom. Ta pa se je skrbno varoval, tako da mu niso mogli do živega. Zato so se namenili maščevati se nad njim s tem, da mu ubijejo očeta in brata. To jim je sedaj tudi uspelo.

Angleško-jugoslovenski odnošaji

Izjave ravnatelja angleškega denarnega zavoda «Limited Bank»

BEOGRAD, 2. Peter Bark, ravnatelj angleškega denarnega zavoda «Limited Bank», ki se mudi te dni v Beogradu, je bil danes sprejet v avdijenco pri kralju.

Nocoj mu je priredil ravnatelj hipotekarne banke v Jockey-klubu obed, katerega so se udeležili tudi jugoslovenski finančni minister in druge ugledne osebnosti.

Bark je podal novinarjem izjavo, v kateri pravi med drugim, da vlada v Angliji veliko zanimanje posebno za gospodarski razvoj jugoslovenske države. Bilo bi v interesu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da učvrsti zaupanje, ki se poraja v velikih svetovnih finančnih centrih do nje in ki se bo pokazalo v velikih kreditih, ki bodo imeli namen stabilizirati gospodarski položaj jugoslovenske države. V prvem redu je jugoslovenski državni proračun oni, ki bo vzbudil pažnjo onih, ki iz bližine opazujejo finančni razvoj Jugoslavije. Veliki finančni centri bodo imeli nov povod, da utrdijo svoje zaupanje v jugoslovensko državo, če bo sedanja vlada, ki je izšla iz poslednjih volitev, pričela tako na finančnem kot na gospodarskem polju izvajati konstruktiven program v postopanju napram inozemstvu.

ZAVOD Dr. BONCINA-FINETTI
TRST-VIA F. FILZI 23-TEL. INT. 46-05
Sijatika
(TRGANJE v KOLNU)
OPRAVA JAVNE ZAJAMČENO V TREH DNEH
TRGANJE V LASTNEM LESU IN NA DOMU - BREZPLAČNE 10-12,15 UR.

Položaj francoske vlade

Napovedi o normalnem poteku zasedanja poslanske zbornice

PARIZ, 2. V krogih francoske poslanske zbornice prevladuje zmerom bolj prepričanje, da predstoječe jesensko zasedanje zbornice ne bo prineslo nikakih sprememb francoskega notranje-političnega položaja. Neki ugledni parlamentarec je podal o priliki svojega poslednjega razgovora s francoskimi novinarji v glavnem naslednje izjave:

Sedanja vlada bo zaključila svoja dela, ne da bi se njen položaj omajal, pa tudi ne še bolj utrdil. Sklepi kongresa radikalne stranke in radikalsko-socialistične odločitve gredo za tem, da se vladi dopusti njeno delovanje do njene naravne smrti, to je do prihodnjih parlamentarnih volitev, ki se bodo vršile l. 1928. S tem je za enkrat do prihodnjih volitev zasiguran Poincarejev režim.

V ostalem se dozdeva, da so se nanašali razgovori voditeljev najrazličnejših strank, ki so se sestajali tekom današnjega dopoldnega, baš na to, da se do prihodnjih volitev — v maju 1928. — ne izzove nikaka vladna kriza. Ta odločitev francoskih notranje-političnih činiteljev je na eni strani tudi velikega pomena za stabilizacijo francoskega franka.

6. vseameriška konferenca

Udeležil se je bo tudi Coolidge

PARIZ, 2. «Chicago Tribune» prinaša brzojavko iz Washingtona, da bo predsednik Coolidge prvič, odkar je predsednik ameriške zveze držav, zapustil ozemlje Združenih držav. Udeležil se bo 6. vseameriške konference, ki se bo vršila v Havanni.

Coolidge je imenoval za predsednika delegacije Združenih držav ameriškega poslanika v Rimu Fletcherja, za njene člane pa poslanika Združenih držav v Meksiku Morrowa, senatorja Nuderfooda in profesorja Rowea, predsednika vseameriške zveze.

SOPROGA DR. GREGORJA ŽERJAVA UMRLA

LJUBLJANA, 3. Nocoj, 30 minut po polnoči, je po dalji bolezni umrla gospa Milena Žerjav, soproga poslanca in ministra na razpoloženju dr. Gregorja Žerjava. Pokojnica je bila doma iz Postojne, hči bivšega slovenskega poslanca v rimskem parlamentu Lavrenčiča. Po svoji izobrazbi in svojem delovanju je bila ena najuglednejših slovenskih dam. Radi svojega plemenitega značaja je bila splošno priljubljena. Z njeno smrtjo je težko prizadet dr. Žerjav, kateremu je bila zvesta tovarišica za časa persekucij pod Avstrijo. Pokojnica zapušča tri otroke.

Železniška nesreča

NOVI SAD, 2. Danes popoldne se je na postaji Beška v Sremu dogodila težka železniška nesreča. Železniški stroj je trčil pri premikanju ob zadnji voz beograjskega osebnega vlaka ter ga zelo poškodoval. En vojak je bil ubit, tri osebe pa so bile težko ranjene.

Iz Novega Sada je bil odposlan takoj pomožni vlak. Uvedena je bila stroga preiskava. Strojevodja, ki bi naj bil povzročil nesrečo, je bil aretiran.

Nemški poslanik v Rimu bo prestavljen v Washington

BERLIN, 2. Po zavrnitvi več kandidatov za mesto nemškega poslanika v Washingtonu bi naj bila nemška vlada že sprejela predlog, naj se imenuje za nemškega poslanika v Washingtonu sedanji nemški poslanik pri Kvirinalu von Pirttwitz. Nemška vlada bi naj bila tudi že vprašala ameriško, če sprejme novega nemškega poslanika.

Naročajte in širite „EDINOST"

Veliki poleti

New York - Pariz

PARIZ, 2. Pariški listi objavljajo vesti iz Buenos Airesa, da bosta letalca Costes in Le Brix, ki sta, kot znano, pred kratkim preletela brez presledka južni Atlantski ocean, tekom meseca decembra odletela s svojim letalom «Nungesser et Coli» v New York. Tu pa se bosta pripravljala na svoj povratni polet v Francijo. Koncem januarja ali pričetkom februarja prihodnjega leta bosta spet preletela ocean na progi New York-Pariz.

Letalec Costes bi naj bil celo izjavil, da bo tekom prihodnjega leta poskusil polet iz Pariza naravnost v Buenos Aires ter s tem postavil nov rekord za polete na velike razdalje.

Pariz - New York

PARIZ, 2. Omeriški letalec Charles Livingstone je sestavil nov načrt za prekooceanski polet, ki ga bo poskusil na progi Pariz-New York. Letel ne bo v ravni črti od Evrope do Amerike, temveč v vijugasti. Izjavil je tudi, da namerava izvršiti svoj polet edino iz navdušenja za sport in ljubezni do Francije in ne morda radi dobre kupčije.

London - Kalkuta

LONDON, 2. Angleški letalec Intoch pa se pripravlja na polet London-Indija. Spremljal ga bo pilot Hinkler. Odleteti namerava iz Londona že tekom prihodnjega tedna ter brez presledka doseči Delhi ali Kalkuto ali pa vsaj Karaki. S tem bi seveda prekosil Amerikanca Chamberlina in Levinea, ki sta dosegla rekord za polete na velike razdalje.

Politične beležke

Razdor v avstrijski vladni večini

V poslednjih dneh so nastali v avstrijski vladni večini novi spori, ki sicer ne ogrožajo stabilnosti vlade, ki pa posebno za vzajemne odnošaje koalicijskih strank niso brez pomena. Ti spori se tičejo na eni strani zunanje, na drugi strani pa notranje politike.

Veliko-nemška stranka, katere cilj je priključitev Avstrije k Nemčiji, je predložila pred nekaj dnevi državnemu kancelarju svoje zahteve, naj se vsi avstrijski poslanci, ki delujejo proti priključitvi Avstrije k Nemčiji, takoj vpokojijo in naj da vlada vsem svojim poslaništvom takoj navodila v tem zmislu, da bo postala priključitev Avstrije k Nemčiji glavni namen zunanje politike avstrijske vlade. S to intervencijo pa Velikonemci doslej še niso ničesar dosegli, kar je naravno izzvalo v njihovih vrstah veliko nezadovoljstvo. To vprašanje velja namreč zanje toliko kot vprašanje prestiža njihove stranke. To nezadovoljstvo pa se povodom odločne negacije finančnega ministra v zadevi ureditve plač nameščencev le še povečalo. Pripomniti je treba, da so baš državni uradniki po veliki večini volilci kandidatov veliko-nemške stranke. Velikonemci pribijajo, da je finančni minister podal svojo tozadevno izjavo brez znanja in brez privoljenja veliko-nemške stranke, ker je ta izjava v nasprotju z njenimi interesi.

Dasi ti spori le stežka vplivajo na položaj vlade, so vendarle povzročili, da je morala vlada staviti za enkrat s svojega programa zakonski predlog, po katerem bi naj državni nameščenci ne imeli pravice stavkati. V veliko-nemški stranki se je pojavila struja, ki je proti meščanskemu bloku in ki se poteguje za samostojne in svobodne volitve s strani vseh nacionalističnih političnih skupin v avstrijski republiki.

Drobne vesti

Gradnja nebotičnika v Brnu

Lastnik tovarn za obutev Tomaš Bata se je odločil za gradnjo prvega nebotičnika na Češkoslovaškem. / Nebotičnik bo zgrajen v Brnu na najlepši točki mesta. Po že izdelanem načrtu bo imela stavba 18 nadstropij ter bo visoka 60 metrov. Vse njeno pročelje bo iz skoro samega stekla. Gradnja se bo pričela čim prej. Češkoslovaške železarne bodo še tekom zime izgotovile potrebne jeklene dele hiše. Zgradba bo morala biti dovršena še pred otvoritvijo razstave sodobne kulture ki je določena za prihodnje leto.

DNEVNE VESTI

Brzojavka cn. Mussolinija prefektu comm. Fornaciariju

Od N. eksc. načelnika vlade je dobil včeraj prefekt comm. Fornaciari naslednjo brzojavko:

«Pridružujem se počastitvam, ki jih bodo občinske uprave izkazale grobovom v vojni padlih na današnji dan, posvečen kultu pokojnih. Mussolini.»

OKROŽNICA NOVEGA ŠOLSKEGA SKRBNIKA

Novi šolski skrbnik za Julijsko Krajino in Zader comm. prof. Ambrož Mondino je prevzel posle in razposlal vsem svojim sotrudnikom naslednjo okrožnico:

«Prevzemajoč vodstvo kr. šolskega skrbništva za Julijsko Krajino in Zader, pošiljam Vv. Bb. in gg. učiteljem najprijaznejše in prisrčne pozdrave.

Moj delovni program je vsebovan v besedah Duceja: «Šola, v vseh svojih stopnjah in v vseh svojih učiteljih, mora vzgajati italijansko mladež za razumevanje fašizma in za življenje v zgodovinskem podnebju, ki ga je ustvarila Fašistovska Revolucija.» Te besede imajo za to krajino poseben in globlji pomen.

Prepričan sem, da bodo Vv. Bb. še nadalje sodelovala z meno, kakor doslej, z razumevanjem in ljubeznijo, z mojim presvitlim prednikom dr. comm. Josipom Reino, čigar zares odlično delo nas bo vodilo in nam bo v vzpodbudo.

Bodimo gotovi: kar je še v načrtih in namenih, bo kmalu postalo močna in svetla realnost».

SMRTNA KOSA.

Umrl je mož. Nova vrzel je zazijala v vrstah najboljših: Frana Bajta ni več med živimi.

Vest bo iznenadila vsakogar, ki ga je poznal. Fran Bajt je bil, kljub svojim 72 letom, še čvrst in zdrav, saj je še do zadnjega opravljal službo občinskega tajnika na Vogerskem. Tužna vest pa bo tudi užalostila vsakega, ki je poznal in cenil pokojnika, blago dušo, skromnega, a delavnega moža, priljubljenega tovariša in vzornega vzgojitelja.

Fran Bajt se je po dokončanih gimnazijskih študijah posvetil učiteljskemu stanu. Bil je najprej domači učitelj pri neki grofovski družini v Benetkah, a tam ni ostal dolgo. Rojstni kraji so ga klicali nazaj. Povrnil se je v domače kraje in služboval kot učitelj oz. šolski voditelj v Štandrežu, Ajdovščini in Solkanu. Bil je tovariš in sodelavec Lojzeta Urbančiča in Ignaca Križmana na prosvetnem polju, pravi vzgojitelj učiteljstva v naših krajih z vzgledom in besedo. Koliko se jih je zateklo k njemu v stiskah in dvomih! Za vsakega je imel prijazno, bodrilno besedo, za vsakega dober nasvet. Zaupanje in spoštovanje, ki so ga stanovski tovariši gojili do Frana Bajta, se je vidno pokazalo tedaj, ko so ga izvolili za predsednika goriškega Učiteljskega društva in ga poslali v goriški deželni šolski svet, da je zastopal njihove stanovske interese.

Kdor ga je poznal, ga bo ohranil v trajnem in blagem spominu. Lahka mu bodi domača zemljica.

Fran Bajt zapušča soprogo Rozo, hčerki Zoro, učiteljico na Erzelju na Vipavskem, in Rožico, poročeno z dr. Novakom v Mariboru; sorodnike je imel tudi družini učitelja g. Valentiča v Trstu.

Žalujočim naše iskreno sožalje!

KDO SE JE REŠIL?

Tukajšnja prefektura nam je dostavila šest seznamov imen onih, ki so se, glasom dosedanjih vesti, rešile ob priliki potopitve parnika «Principessa Mafalda» Sezname je sestavila generalna direkcija za trgovinsko mornarico v prometnem ministrstvu. Obseg lista nam ne dopušča, da bi objavili te sezname.

Onim našim čitateljem pa, ki so morda imeli kakšnega sorodnika ali znanca parniku «Principessa Mafalda», ko se je potopil, in ne vedo še, če se je rešil, bo naše uredništvo rade volje dalo na podlagi teh seznamov pojasnila na morebitna vprašanja.

SKUPNE DELOVNE POGODBE

Ministrstvo za korporacije je izdalo končnoveljavne določbe glede skupnih delovnih pogodb. V glavnem je določeno, da se bodo objavljali samo bistveni deli vseh pogodb krajevnega značaja v uradnih listih pokrajin. Pogodbe, ki obsegajo vso državo ali pa več pokrajin, se bodo objavile neokrnjene v buletinu ministrstva za korporacije.

Ena kopija besedila delovne pogodbe se mora vročiti prefekturi, ki izdaja, na zahtevo prizadetih, prepise.

DAVEK NA STROJE ZA KAVO

Municipij sporoča, da poteče 5. novembra rok za prijavo strojev za kuhanje kave, na katere je predpisan poseben davek. Seveda velja to za stroje v javnih lokalih: kavarnah, barih, mlekarnah itd. Prijave sprejema občinski davčni oddelek (Mestna hiša, I. nadstr., vrata 29).

POPRAVEK

Tiskarski ali kakšen drugi škrat se zanima tudi za Arrheniusovo teorijo o večnem krogotoku v vsemiru. Bogve čemu se je vrinil v zadnji odstavek članka, objavljenega v torkovi številki «Edinosti», in tam po svoje spremenil konec, ki se mora pravilno glasiti: ...je naravno vsa teorija zgubila precej na svoji prepričevalni vrednosti, kar pa ni oviralo... itd.

Iz tržaškega življenja

Avto podrl starko.

Ko je 31-letni šofer Neo Morigi, stanujoč v ulici G. Stampa št. 7, sinoči okoli 19. ure vozil s svojim avtomobilom po ulici Rossetti, mu je na križišču ulice V. Stuparich nenadoma prestrigla pot neka starka, ki je hotela čez cesto, pa očividno ni zapazila avtomobila. Morigi je naglo zavil vstran in ustavil, a kljub temu je avto dregnil starko od strani in jo podrl. Pri padcu se je reva precej hudo pobila po glavi. Šofer ji je takoj priskočil na pomoč, ji pomagal v avto ter jo prepeljal v mestno bolnišnico. Tam so nesrečno starko, ki je 80-letna Sofija Serauc, sprejeli v kirurgični oddelek. Ozdravila bo — če ne nastopijo kake komplikacije — v 8—10 dneh.

Nezgoda pri delu.

21-letni težak Josip Indelicato, stanujoč v ulici Sette fontane ššt. 79, je včeraj popoldne v družbi drugih delavcev razmikal železniške vozove v prosti luki V. E. III. Pri tem poslu je prišel z levo nogo med traktor, ki je vlekel vozove, in steber za privezovanje parnikov. Zadobil je hude poškodbe, radi katerih se bo moral zdraviti v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje, kake 3 tedne.

Kako je umrl star mizar.

Ko je 64-letni mizar Josip Zanolla, stanujoč v ulici S. Apollinare št. 2, včeraj zjutraj okoli 7. ure šel po Corso Garibaldi, namenjen na delo v svojo delavnico, ga je zdajci obšla slabost in se je zgrudil nezavesten. Mimoidoči ljudje so mu takoj priskočili na pomoč in ga prenesli v bližnjo vežo ter ga skušali obuditi k zavesti. Medtem je nekdo obvestil o dogodku rešilno postajo, odkoder je kmalu potem prihitel zdravnik, ki je dal prepeljati starega mizarja v mestno bolnišnico. Toda še predno je dospel tja, je siromak izdihnil. Zadela ga je srčna kap.

Truplo so prenesli v mrtvašnico bolnišnice.

Nevaren padec.

Vračajoč se domov po ulici Scalinata, se je 19-letni težak Karel Silla, stanujoč v ulici Lodole št. 13, predpreteklo noč okoli 1. ure spotaknil na stopnicah in padel tako nesrečno, vznak, da je obležal nezavesten. Prijatelj, ki ga je spremljal, da je prihitel na lice mesta zdravnik rešilne postaje, ki je ugotovil, da si je Silla poleg hude rane, ki jo je zadobil na glavi, tudi pretresel možgane. Zato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Njegovo stanje je precej nevarno.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Dan, posvečen spominu umrlih, v Gorici

Vseh vernih duš dan — ki se vsako leto vrača k nam z novimi žrtvami bele žene — se je tudi letos v Gorici praznoval z vso mirno, idilično svečanostjo. Videl si po mestu vse polno cvetja, belega, belega, belega, ki je bilo vse namenjeno za očiščene grobove na goriških pokopališčih, ki jih je toliko v vsej goriški okolici po vojni. Tam spe vsi trudni od življenja, trudni od trpljenja. In vnovič so se vsi ti prepričali, da ljudje, katerih življenje je sicer polno zemskih skrbi, vendar najdejo en dan v letu, ki naj bo posvečen njihovemu spominu, molitvi zanje, prošnji zanje.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da so se dobile dobre duše — mladih, ki so očistile grob dveh velikih mož, ki je bil do sedaj porastel in zanemarjen, grob Lavriča in pisatelja Erjavca.

Smrtna kosa.

V cvetni mladosti je umrla v Podsabotinu pri svojem bratu gdč. Marija Sedej iz Cerknega. Bila je nečakinja prevzv. goriškega nadškofa in pa preč. vikarja Cirila iz Podsabotina. Podlegla je dolgi «neusmiljeni bolezni,» ki tako rada kosi mlade ljudi. Zaman je iskala zdravja v solnčnem Podsabotinu. Vsem težko prizadetim sorodnikom izrekamo naše globoko, iskreno sožalje!

Za znižanje cen

Vnovič se je sestala te dni v prostorih tukajšnje prefekture pod predsedstvom prefekta Cassinija komisija za pobijanje draginje. Komisija je razpravljala o izenačenju cen na drobno z onimi na debelo. Predvsem je zahtevala, da se zniža cena kruhu, ker se je znižala cena moki na debelo. Goriški poteštat Bombig je dal zagotovilo, da bo poskušal znižati ceno električni ter vodni energiji. Sestanek se je končal z željo, da naj se cene kolikor mogoče pobijajo, da bodo prišle v sklad z valuto lire.

Cerkev bodo popravili

Tozadevna oblastva so se odločila, da se popravi cerkev sv. Vida na Piacuti, ki je bila skoro popolnoma razdejana v vojni. Začeli so že s podiranjem starega zidu. Načrt za novo cerkev je izdelal Silvan Barich, zgradilo jo bo podjetje Ivan Medeot et. C.

Onim, ki so shranili mobilijo v občinskih prostorih.

Goriško županstvo opozarja vse one, ki so radi pomanjkanja stanovanja svoječasno shranili svojo hišno opremo v prostorih, ki jim jih je dala na razpolago goriška občina in ki je od tam še dosedaj niso pobrali, naj se v kar najhitrejšem času zglase pri mestnih paznikih v svrho odtegnitve svoje imovine.

Če kdo tega tekom šestih mesecev od pričujočega opozorila ne bo storil, bo županstvo v takem slučaju poskrbelo, da se hišna oprema proda na javni dražbi ter se potem na ta način izkupljeni denar izroči sodišču, kjer bo lastnikom na razpolago.

Nesreča pri delu.

Ko je v soboto popoldne neka Zofija Simčič, iz Podgore št. 24, delavka v tovarni Brunner v Podgori, čistila neki stroj, se je ta nenadoma sprožil in jo stisnil med svoje železje. Na njen krik so stroj takoj ustavili in jo izvlekli iz njega. Takoj so poklicali Zeleni križ, ki jo je odpeljal v bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da si je delavka zlomila desno rebro in desno ključnico ter se občutno ranila v desna prsa. Ozdravela bo, če se njeno stanje ne bo poslabšalo, v 40 dneh.

Tristo petinšestdeset tisoč dinarjev je odnesel iz Zagreba in jih shranil doma.

O veliki poneverbi v Zagrebu smo že poročali. Sedaj prihaja novica, da so oblasti zaprle v Kostanjevici pri Kanalu Roberta Blažiča, 32-letnega, ter njegovo 25-letno ženo Terezijo radi tatvine 365.000 dinarjev. Blažič se je namreč nahajal, kakor smo poročali pred nedavnim v Zagrebu v službi pri nekem trgovcu. Ko ga je nekoč trgovec poslal z bančnim nakazilom, naj v neki zagrebški banki dvigne 365.000 Din, jih je ta res dvignil, toda z njimi zbežal čez mejo v svoj rojstni kraj v Kostanjevico pri Kanalu. Baje so pri preiskavi, ki so jo napravili sedaj v njegovi hiši, našli še 223.000 Din.

KOJSKO
Pogreb.

Včeraj smo pokopali 73letnega Petra Bevčiča. Izguba tako vrlega moža nas je vse razžalostila. Bevčič je bil predvsem izvrsten gospodar, ki je s svojo delavnostjo skozi celo svoje življenje dajal svojim sovaščanom najlepši vzgled. Veličasten pogreb je pričal o priljubljenosti, ki jo je užival pri svojih sovaščanih. Spremljala ga je k počitku godba, ki je svirala žalostno koračnico, fantje iz Njivic pa so mu zapeli nekaj žalostink, med katerimi tudi pesmi «Težka pot» in «Vigred». Smrt Bevčiča je vzbudila v vasi splošno žalovanje. Družini naše najiskrenejše sožalje!

TOLMIN.
Tečaji na gimnaziji.

S 1. novembra so se na tukajšnji gimnaziji «Vincenzo Arbarello» otvorili posebni poučni tečaji za nemščino, francoščino in risanje. Teh tečajev se lahko udeležujejo poleg gimnazijskih učencev tudi drugi, ki ne obiskujejo šole, proti zmernemu plačilu.

OSEK VRTOVIN
Zopet izseljenci.

Izselile so se iz Vrtovina v Aleksandrijo v Egipt tri gospodične. Iz Oseka dva mlada postavna fanta naše korenine pa v Ameriko, v Buenos Aires. Počasi bomo lahko napravili v Aleksandriji žensko zadružnico Vrtovina, moško Oseka pa v Buenos Airesu, toliko naših ljudi in predvsem mladine imamo tam.

KOBARID
Prememba občinskega načelnika.

Namesto dosedanjega priletnega poteštata Egida Cattolija dobimo občinskega komisarja, baje nekega alpinskega stotnika. Sicer pa čakamo na že oznanjene premembe glede občinskih okrožij; naš trg bo središče velike občine, v kateri se bodo stopile vse bližnje manjše okoliške vasi.

KOSTANJEVICA NA KRASU
Posvetitev nove cerkve

V nedeljo, 30. p. m., se je vršila v naši vasi popoldne blagoslovitev novo sezidane cerkve, ki je bila v vojni porušena. Lepo jesensko vreme je slavnosti dalo še lepše lice. Blagoslovitve se je udeležil goriški prefekt Cassini, poslanec Dino Alfieri, fašistovski politični tajnik inž. Caccese ter še veliko ostalih oblastnikov iz Gorice, od koder so z avtomobili prišli po dopoldanski proslavi obletnice pohoda na Rim. Pozdravni govor je imel vaški podeštat, govoril je tudi Dino Alfieri. Nato sta njemu in prefektu dve deklici podarili šopek rož. Sredi vasi je svirala godba iz Opatjegasela. Po slovesni blagoslovitvi cerkve se je slavnost končala.

Reška pokrajina

TRNOVO

(Gospodarsko poročilo.)

Zadnji poljski pridelki se spravljajo pod streho, le tu pa tam je še kaka njiva zelja, pese in korenja. O repi moramo za letos molčati, ker jo je vzela suša. Nimamo se preveč veseliti letošnje letine, malo izjemo dela bolj mokra in ilnata dolina. Ne primerjamo se sicer s Krasom in Istro, ki ju je suša docela stisnila; kljub suši ima naš okraj (jemljem le štiri občine: Trnovo Bistrico, Prem in Jablanico, ker Knežak, Zagorje in Jelšane, kamor sega delokrog km. zadr., so na kraških tleh) nekaj žita, krompirja, fižola, sadja in sena. Žita bo seveda premalo, kakor je slučaj tudi v najugodnejših letinah, krompir bo komaj kril potrebo prehranitve. Le nekaj kmetov ga lahko odproda (skupno okrog 30 vagonov).

Presenetila nas je sadna letina, ker nismo pričakovali toliko in tako lepega sadja: češpelj in jabolk. Izvozilo se je okrog 100 vagonov češpelj in 70 vagonov jabolk po povprečni ceni: prve po 40—45, druga po 50—55. Blago je šlo večinoma v Nemčijo.

Čujejo se tožbe o prenizki ceni. Kje je vzrok? Ni dovolj, da tarnamo in ugotavljamo, poiščimo raje vzrok. Ta ni morda v tem, da je bilo dosti blaga, ozir. kupcev (povpraševanja) premalo. Ne! Edini vzrok je posamezna, poedinska prodaja. Kmeta briga le njegovo blago in cena. Ne razume še moči organizacije. Poedinec pa je seveda v oblasti trgovca in to toliko bolj, kolikor bolj pritiska nanj revščina. Sam - samcat je brez moči, brez izgleda, nepoučen, v dvomih in z nestrpnostjo čaka, da pridelek čim prej odda, le da pride do potrebnega denarja. In ta cunjarska in poniževalna kupčija se ponavlja od leta do leta. Človeka izpreletava mrzlica, ko vidi razliko v ceni med eno in drugo vasjo za 25—30%.

Prevažno je vprašanje organizacije prodaje pridelkov, da bi smeli brezbrižno mimo. Zadruga ni danes kak dober privesek, ampak nujna in temeljna potreba, ker jo splošno-gospodarske razmere naravnost zahtevajo.

Okr. kmet. zadr. je za letos mogla ukreniti le toliko, da je seznanila boljše tvrdke, posebno iz Zg. Italije, s tukajšnjimi pridelki, ki pridejo v poštev za izvoz: s češpljami, jabolki, krompirjem in senom. Ta korak je bil potreben, ker trgovci niso bili doslej v tem oziru prav nič poučeni. Saj so došli odgovori od resnih tvrdk, da so jim znani pridelki iz cele Zg. Italije, le našega da prav nič ne poznajo. Trebali so jim vzorci. Umljiva je nepoučenost, ker naš izvoj je bil do prevrata usmerjen proti severu. Sicer gre tudi sedaj blago v to smer, a med tvrdko in nami je glavni zastopnik s celo verigo posredovalcev, ki skupno pojedo kmetu smetano.

Zadruga je ponudila: češplje po 60—65, jabolka od 40—120, krompir 50, seno v balah do 28. Oglasilo se je nekaj resnih tvrdk za češplje, a kaj je koristilo, ko so med tem izvedele o znižanih cenah! Tudi jabolka bi bila šla po ugodnejših cenah, če bi bilo malo več potrpljenja in zaupanja in bi ne bili gospodarji tako mrzlično nasedali trgovcem.

Vedno bolj smo si na jasnem, da so tarnanja brezuspešna, ker trgovina ne pozna usmiljenja, in sicer iz enega samega razloga — d o b i č e k. Niti niso uspešne neutemeljene kritike, niti oni večni «bi bilo treba, bi bili morali» itd. Seveda: vprašanje je, k d o bi bil moral in k a k o. En sam, dva, trije — vse premalo, če hočejo zasledovati skupne interese. V to so prvi poklicani prizadeti kmetje sami, ker za njih se gre.

A bodimo odkriti, če imamo dobre namene: Koliko smo storili v tej smeri? Ni se čuditi, če si celotno nepoučeni predstavlja zadrugo kot posebno bitje, ki ima le dolžnosti, ozir. narobe: pri kateri ima član samo pravice. Neoprostljivo je, če stavi take zahteve mož, ki je znan kot razumen in preudaren. Vprašajmo se predvsem, kdo in kaj je zadruga, ta zveza poedincev z istimi interesi! In kakor ima poedinec najprej dolžnosti, nato pravice, tako je tudi v tem slučaju. Saj nikomur ne pade na misel, da bi zahteval žetev ne da bi prej sejal in se trudil! Torej?

Res, in tudi do gotove meje prav je, če je v kmetu empirična narava, to je, če se on tako hitro ne uda razumu (racijonalizmu) in hoče prej natančno videti, slišati, potipati in skušati, kako je s stvarjo (empiričnost), a ravnokar lahko dnevno vedno bolj uvideva šibkost in zle posledice v gospodarstvu poedinca (individualno gospodarstvo), na drugi strani čuje in čita, kaj so njegovi tovariši v naprednih deželah dosegli z zadrugami. Oprostimo, če se kmeta težko pripravi za nekaj novega, ker to je utemeljeno v njegovem načinu življenja, a šlbati pa je treba, če istočasno, ko z razumom na nekaj pristane, se krčevito oklepa pretirane nezaupljivosti.

Pametnejši, resnejši, preudarnejši in naprednejši možje — tu je vaše polje, te nedostatke odstranjajte!

Za ugodnejše vnovčenje naših pridelkov se mi neprestano vsiljuje ta-le misel: Kmetje naj bi se obvezali, da se hočejo držati cen, ki jih določi zadruga, ozir. poseben odbor. Ta bi določila količino, kakovost posamezne vrste blaga, razdelila jih v razrede, določila cene itd. Na tej podlagi bi zadruga organizirala na zunaj, to je: zasledovala bi tržne cene, obvestila trgovce i. dr. Nikdo od obvezancev bi ne smel prodati blaga po ceni, nižji od one, ki jo je določil odbor na podlagi tržnih cen, medtem ko bi smel prosto prodati blago po višji ceni. Na ta način bi bili trgovci prisiljeni stopiti v stike z zadrugo, da bi v slučaju potrebe ceno lahko znižala. Tako bi najbrž brzdali trgovce in vmesne posredovalce, tako bi bilo omogočeno polagoma stopiti v direktne stike s tvrdkami izven države.

In misel o skladišču? Za to nam dajejo povod povpraševanja, ki se dnevno množe. Kako ugodno bi se sedaj oddala naša jabolka!

Malo dobre volje od strani kmetov, malo zaupanja v dobro smer, ki ne zahteva rizikov, nobene žrtve. Lotimo se z vso vnemo si cer težavnega, a hvaležnega in splošnokoristnega dela!

Sedaj smo v jesenskih in zimskih večerih, ki družijo gospodarje. Pogovorite se in uvažujte dobre nasvete!

LEGENDA O BELI VODI

Bevkovi «Krvavi jezdeci» so knjiga, ki nas po polnem notranjem doživetju opisovanih dogodkov najbolj dojme in s katerimi bi le še primerjal njegovo «Kresno noč». Tudi ko bi bila «Goriška matica» izdala samo to knjigo, bi imeli letos dovolj berila, ker bi čitali «Jezdece» znova in vedno znova. V njih pisatelj združuje na umetniški način zgodovinske dogodke in našo narodno romantiko, krščansko in poganško dobo, preteklost in prihodnjost, sanje in resničnost in vse neizmerno gorje tistih časov, za katero skoraj niti nimamo več pravega merila in iz katerega je tedaj zrastla lepota naše narodne pesmi.

Pisatelj nas s silo svojega izraza prestavi v čisto drug svet. Srednjeveška sila, srednjeveški ljudje in njih duševnost nas obdajajo in pisatelj si je izbral krepke pripomočke, da nam predstavi pozorišče tedanjih dogodkov. Sedanji in tedanji svet se ne dotikata nikjer, še Soča voda je tedaj šumela drugače in se imenuje v romanu Bela voda. Veselo pojoč poskakujoč pred puščavnikom Joahimom se ziblje srednjeveški sholar v dolino Bele vode in da ne bi trpela ubranost pripovedovanja, nam pisatelj najtišje ko more, tam pod črto pošepeče, da se je v srednjem veku tako imenovala Soča.

Priznati moram, da mi je bilo dozdaj to imenovanje neznano, njegovo idejo pa sem nosil v sebi vsa leta. Živi tudi v romarski legenadi, ki sem jo čul doma v svoji prvi mladosti in jo podajam tu, kolikor mi je še v spominu.

Devica Marija je na Sveto Goro šla, v naročju je nesla usmiljenega Jezusa. Po poti se je utrudila in ga ni mogla več nesti naprej. Sklonila se je k Jezusu:

Oj Jezus moj, oj stvarnik moj,
kaj naj napravim jaz s teboj?
Premajhen še si za hodit',
pretežek pa si za nosit'.

Po beli cesti srečujeta ljudi in Marija prosi vsakega, da bi ji nesel Jezusa, pa ljudje se izgovarjajo in svojo pot naprej gredo. Tedaj se Marija ustavi in počiva ob hladni vodi. In ko je počivala, je hotela podojiti Jezusa. Jezus pa je bil žalosten in ni mogel mleka piti. Tedaj pa je Marija v vodo potočila tri bele kaplje svojega svetega mleka in kakor jih je potočila, vsa dolga voda se je pobelila. In še je Marija šla naprej. Srečala je deklico, lepo vso in ofertno, in jo poprosila, naj ji pomaga nosit Jezusa, pa ta ga ji ni pomagala. «Ko bi ti ga pomagala, bi židan fertoh umazala». In ko je Marija šla naprej, je srečala deklico, vso ubogo in raztrgano in ta ji je pomagala nositi dete Jezusa.

Naposled je Marija Jezusa vprašala, kaj bo dal bogati deklici in Jezus je odgovoril:

«Na tem-le svetu ji bom dal
dosti blaga, dosti sveta,
pa malo otrok.
Na drugem svetu ji bom dal
le - to večno ferdamanje,
po peklu bo špancirala
svoj židan fertoh gledala.»

Ubogi deklici pa:

«Na tem le svetu ji bom dal
malo blaga, malo sveta,
pa dosti otrok.
Na drugem svetu ji bom dal
le - to večno zveličanje,
po nebesih bo špancirala,
Boga Očeta gledala.»

Soča pa je ostala bela še dandanes. Bel je njen prod, beli njeni globoko izlizani skalnati bregovi in bela je njena voda sama, ki nosi raztopljen apnenec. Nič čudnega torej, če je slovenski človek imenoval Sočo Belo vodo, kaje imenoval Belo tudi pritoke Vipave, Idrijce in Tagliamenta.

Toda kdaj so potem Slovenci sprejeli ime Soča, ki odgovarja v rimskih klasikih posvedočenemu imenu Sontius in to neznanemu predrimskemu imenu?

Glasovna karakteristika kaže, da smo je sprejeli takrat kadar imena Oglej, Trst, Buzet, torej v poganski dobi. Začetni «S» je čist kakor v imenu Sava (Saus), recepiranem istočasno, in ne pošumljen kakor v imenu Šimon (Simeon) ali Urša (Urs[ul]a) v krščanski dobi. Dokler smo hranili čisto svoje narodno bistvo, smo recepirali na prvotnejši ali hrvatski način. Odtod važna razlika, da se imenujeta v majhni razdalji en kraj severno od Trsta Šempolaj (San Pelagio) in drug južno od tega mesta Sacerb (San Servolo). Sacerb ali v vipavski dolini Sv. Sacerb je nastal iz Sa(n)serb(ul) po disimilaciji glasov kakor macesen namesto masesen.

Tudi izguba nazala in glas «č» namesto «c» kažeta na prvotnejši ali hrvatski način recepiranja. Kar smo povzemali kasneje na svoj poseben slovenski način, se namreč oddaljuje od prvotnega načina in glas «n» kot nenazaliran lahko ostaja. Primerite imeni Kocjan (Cantianus) iz prve in Lovrenc (Laurentius) iz druge dobe; v prvi dobi bi se Lovrenc glasil Lovreč, torej povsem analogno kakor Soča, in tako se Lovrenc tudi glasi v vsej Istri do Trsta (Sv. Lovreč, Lovrečič). Razmerje je prav isto, kakor če bi rekli češkemu Vaclavu pod kasnejšim nemškim vplivom Slovenci Venceslav namesto pravilnega in starejšega Večeslava.

Soča je torej stara kakor Sava in v srednjem veku so jo imenovali Belo vodo. Kako se to med seboj ujema?

Tako da sta imeni vzporedni in da se rabita ali sta se rabili vzporedno, kakor se rabite še zdaj vzporedno imeni Timava in Štivanska voda. **Jos. Jurca.**

Kulturni vestnik

Obrisi ruske literature. Evgenij Maksimov, znani zastopnik takozvane marksistične literarne kritike v Rusiji, je napisal pred kratkim «Očrt novejše ruske literature» in ga je izdal v državni založbi. «Očrt» začenja s pisatelji osemdesetih let in končuje s književniki najnovejšega časa. On pravi, da ustvarjanje pisateljev ni nekaj samostojnega, ampak produkt določenih socialnih momentov, radi tega je izpodbil tudi marsikatero sodbo, ki je veljala do sedaj za edino veljavno. — Na najnovejšo dobo se nanaša delo Gorbačeva «Obrisi sodobne ruske literature» in Voronskega «Literaturni tipi». Gorbačev je glede metode, s katero obdeluje snov, istega naziranja kakor Maksimov. Njegove karakteristike sodobne ruske literature so ravnotako enostranske kakor neliterarne. Tudi Voronski je marksist, kljub temu pa upošteva umetniška stališča in je narisal vrsto mojstrskih portretov literarnih veličin današnje Rusije. Med drugimi: Zamjatina, Pilnjaka, Babela, Vsevoloda Ivanova, Leonova, Seifullina, Jesenina, Majakovskega in Demjana Bednega.

Romunski prozaisti. Gospa Huškova-Flajšhansova je izdala v založbi «Unija» v Pragi svoje novo delo, ki ga imenuje «Romunski prozaisti». Pod tem preprostim naslovom pa se skriva več, nego bi kdo pričakoval. Pisateljica nam nudi v svojem prvem delu — prvikrat v čehoslovaški literaturi — sicer na kratko pisano, toda v celoti zelo popolno romunsko literarno zgodovino od najstarejše dobe pa do današnjega dne. Drugi del knjige pa nam prinaša kratko antologijo romunske leposlovne in znanstvene proze. Ta antologija obsega tudi izboren članek, ki ga je spisal neki Jorgas o vplivu husitskega gibanja na početke romunske literature. Med drugimi trinajstimi izvlečki iz romunske literature prinaša antologija tudi zelo znano novelo «Velikonočna sveča» od Caragiale, ki je ena najzrelejših umetnin romunske literature. Kdor se bo hotel na kratko in dobro poučiti o romunski literaturi, bo moral vzeti to knjigo v roke.

Izboljšanje položaja ruskih pisateljev. O priliki bližajočega se praznika desete obletnice ruske oktoberske revolucije je sovjetska vlada izdala večje število ukrepov, ki se tičejo izboljšanja gmotnega položaja ruskih pisateljev in umetnikov. Ustanovili so novo zvezo sovjetskih pisateljev, ki združuje vsa pisateljska društva in katere glavna naloga je, napraviti enotno fronto proletarskih pesnikov; ta zveza je prejela od vlade dvesto tisoč rubljev za založniške namene in sto tisoč rubljev za ojačenje fonda za pomoči v potrebi. Z ozirom na visokost stanovanjskih najemnin, kakor tudi glede sprejetja njih otrok v državne šole, imajo pisatelji iste ugodnosti kot delavci. Poleg tega so upodabljajočim umetnikom z ozirom na njih delo priznali potrebne prostore za ateljé.

Gogolj in Meyerhold. Tako se imenuje brošura, ki je izšla v neki moskovski založbi in ki obravnava ob kratkem vso polemiko, ki je nastala ob priliki Meyerholdove inscenacije Gogoljevega «Revizorja». Znano je namreč, da je bil režiser Meyerhold uprizoril «Revizorja» na svoj poseben način, prenaredil mu je tudi tekst, tako da bi sam Gogolj svojega dela ne spoznal, če bi bil prišel v gledališče. Brošura vsebuje Meyerholdov komentar k svoji inscenaciji, dalje prispevke raznih drugih kritikov, ki so to inscenacijo pripoznali za dobro, končno tudi analizo Meyerholdovega «Revizorja», ki je ni sestavil nihče drugi kot Mihajl Čehov. Brošura prinaša tudi nekaj fotografij.

Platin

Zgodovina te dragocene in važne prvine ne sega bogve kako daleč v stare čase. Na egipčanski kovinasti pušici iz sedmega stoletja pred Kristusom so ugotovili platinaste okraske, drugače ne omenja «malega srebra» vsa stara in srednjeveška literatura. Šele v začetku 16. stol. so našli Španci v Novi Granadi (današnji Kolumbiji) srebru podobno snov, s katero pa niso vedeli nič pametnega početi, ker se je upirala talitvi v tedanjih pečeh. Tako so ji dali samo ime («platina» pomeni v španščini «malo srebro»). Scaliger jo je baje prvi prinesel s seboj iz Amerike v Evropo. Kot posebno prvino jo je dognal l. 1750. William Watson. Achard je izdelal l. 1773. prvo platinasto skledico na ta način, da je raztopil zmes platina in arzena ter izločil drugo kovino z dolgotrajnim segrevanjem. Wollaston je odkril v začetku prejšnjega stoletja tališče in zvarljivost platinovega elementa. S tem je položil temelj danes tako pomembni platinski industriji. L. 1819. so odkrili najbogatejša ležišča te rudnine v Uralu. Ruska vlada je uvedla l. 1828. poseben denar iz platina, vendar ga je l. 1845. ponovno opustila, ker ni imel stalne vrednosti, ker so bili stroški za njegovo kovanje previsoki in ker so se ljudje zaradi njegove podobnosti s srebrom prevečkrat zmotili in ga zamenjavali z denarjem iz srebra. Množina letnega pridelka iz Sibirije je padla takrat od 3000 kg na 200. Toda potreba po tej kovini v kemičnih laboratorijih in v najrazličnejših tehničnih strokah je odločila drugače. Nekatere lastnosti platina so takšne, da jih ne more nadomestiti nobena druga kovina.

V kemično čisti obliki je njegova barva bela s kakšnim odtenkom na sivo-modrikasto. Specifična teža mu je 21½, dočim je zlato 19⅓krat težje od vode. Platin je najtežja prvina med vsemi. Pri tem je precej mehak, se da lahko kovati in razvleči, njegove zlitine s sorodnimi kovinami (iridijem, paladijem, rutenijem, osmijem), dalje z zlatom, srebrom, bakrom, cinom itd. pa kažejo tudi boljše lastnosti nego marsikatere druge zlitine. Zlasti v zvezi z iridijem daje zlitine vseh mogočih trdot. Takozvani trdi platin (zlitina z 10% iridija) je tako trd in prožen kakor najboljše jeklo, pri tem pa se težje tali nego jeklo in še težje spreminja pod raznimi kemičnimi vplivi nego platin sam na sebi. Zato ga radi uporabljajo za izdelovanje temeljnih mer in uteži. Marsikatera platinska zlitina pa se ponaša tudi s čudovito lepo barvo, to vedo draguljarji in tiste dolarske princezinje, ki si dragocenosti lahko nabavljajo. Drag pa je platin danes od sile. Dvakrat do trikrat bolj nego zlato. Ko še ni bil tako drag, pred kakšnimi dvajsetimi leti, je igral važno ulogo v raznih tehničnih strokah, ki so namenjene širši javnosti. Zobotehnika je porabila v začetku tega stoletja skoraj 50% svetovnega platinskega pridelka v svoje namene, elektrokemija in elektrotehnika, ki sta tedaj porabili do 40% vse svetovne produkcije (zadnja zlasti za izdelovanje žarnic, galvanskih baterij in podobnega), sta prisiljeni rabo te kovine opuščati in si pomagati na drug način. Prav tako postaja industrija platiniranja kovinastih in porcelanskih predmetov vedno bolnejša in platinotipija tudi.

Toda vse to je manj važno. Človeštvo si je tukaj znalo pomagati tako ali tako. Vprašanje pa je, kako bi si pomagalo, če bi moral platin izginiti iz kemičnih laboratorijev in iz kemične industrije. Njegovo visoko tališče (1775° C) je dalo povod za izdelovanje tistega neobhodno potrebnega posodja in orodja, brez katerega novodobna kemija ne bi bila v stanu postati vse naše življenje obvladajoča znanost. Just von Liebig, znameniti nemški kemik, je dejal nekoč: «Brez platina ne bi poznali najbrže sestave pretežne večine rudnin.» In še mnogo drugega ne. To pa ne samo zaradi njegove odpornosti proti ognju, temveč tudi zaradi njegove odpornosti proti kisiku in skoraj vsem kislinam. Platin sploh ne oksidira (se ne veže s kisikom) kakor druge kovine in se predmeti, ki so narejeni iz njega, torej ne morejo hrazkrojiti pod običajnimi vplivi kakor vsi drugi predmeti. Če ga raztališ, sprejme sicer nekaj kisika v prosti obliki vase, a ga pri ohlajevanju takoj spet odda. Zanimivo pa je, da pospešuje navzlic tej svoji lastnosti oksidacijo raznih kemičnih spojin, zlasti takšnih, ki vsebujejo vodik. To lastnost imenujejo s strokovnim izrazom katalizacijsko in snovi s takšno lastnostjo katalizatorje. Izvrsten katalizator je platin v zelo luknjičavi obliki, v obliki črnega praška ali kot takozvani koloidalni platin — v silno drobnih, nevidnih, klejastih delcih. Kot katalizacijsko sredstvo pa uporabljajo po navadi platinov azbest, to je s platinovim praškom prepojen azbest. Z njegovo pomočjo prideluje moderna industrija žvepleno kislino na veliko. Svoj čas so pridelovali tudi kis na hiter način s pomočjo katalizirajočega platina iz vina in piva. Pridelovanje čistega kisika se vrši še danes z uporabo platinskih cevi.

Iz teh površnih podatkov je razvidno, kako važen je platin v dejanju modernega življenja. Posredno ali neposredno je sodeloval v veliki meri tudi on pri ustvarjanju zunanjega lica našega časa. Težko si je misliti, kako bi bilo, da ga niso nikoli odkrili in če bi hipoma izginil s sveta. To se sicer ne bo zgodilo, vendar se vedno bolj množijo glasovi, ki prerokujejo skorajšnji konec platinove uloge. Temu ne bi bila kriva samo njegova rastoča cena, temveč v prvi vrsti dejstvo, da pridelujejo te kovine rajši vedno manj nego vedno več. Pred vojno je znašala letna produkcija okoli 10.000 kg, od teh je odpadlo kakšnih 9000 na eksploatacijo v Uralu. Ostalih 1000 kg se je porazdelilo na malo izdatna ležišča po vsem svetu (kakšnih 300 kg v Kolumbiji in skoraj 400 kg v Avstraliji). Po vojni je ruska produkcija silno padla, toda tudi v slučaju, da narase do prejšnje mere, bi trajalo po naziranju strokovnjakov komaj 20 do 25 let, ko bi zgubila svoj pomen. Stara ležišča so izčrpana in novih, vsaj pomembnejših, ne najdejo. Proti koncu prejšnjega stoletja so v Kanadi pridobivali letno okoli 1000 kg platina, danes bi bili zadovoljni, če bi ga nabrali za 10 kg. Proti tem dejstvom so samo tri odpomoči: kemija in tehnika si mora izmišljati nadomestila za platin; treba bi bilo najti nova nahajališča; treba bi bilo zabraniti rabo platina v luksusne svrhe. Prvo skuša človeški duh izvršiti in se mu je v mnogih slučajih izvršitev tudi res posrečila. Če bo «srečа» popolna, o tem bo odločala prihodnjost. Drugo je po današnjih izgledih težko verjetno. Tretje pa je radi človeške nečimernosti seveda izključeno.

RYA je originalno mazilo ki odpravi radikalno RYA
KURJA OČESA
Dobiva se v vseh lekarnah, po znižani ceni L 3.—
FARMACIJA SPONZA - Via Tor S. Piero 10 - Trst

†

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi soprog, oče, brat in stari oče, gospod

FRANC BAJT

šolski ravnatelj v pokoju

včeraj ob 11 nenadoma v Gospodu preminul.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil jutri, v petek, ob 14. uri iz hiše žalosti ul. Carducci 8.

GORICA, dne 2. novembra 1927.

Roza, soproga. **Rožica** por. **Novak. Zora**, hčerki.
Ignacij in Jožef, brata; **dr. Ludvik Novak**, zet; **Viktorija** vd. **Valentič**, svakinja, in **ostali sorodniki.**

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 1441

2 SOBI, s prostim vhodom, v sredini mesta se oddajo. Pojasnila se dobijo v mlekarni via Mercadante 1. 1502

HIŠICA, soba, sobica in kuhinja, se proda. Via Industria 5, gostilna. 1506

KUHARICA za eno osebo samo, v vili blizu Trsta. Pojasnila Firenze, via Commerciale 25. 1507

SOBA, nova, svetla, luč, peč, oskrbovanje perila, eventuelno hrana, se odda. Venti Settembre 91, vrata 15. 1508

PAR stotin kozarcev je še ostalo. Prodajajo se po 45 cent. komad. Ne zgubljajte časa! Piazza Oberdan 1. 1508

HIŠA z zelenjadnim vrtom in vinogradom se kodda, druga s tremi prostori in 800 sežnjev zemljišča se proda, istotako tretja z devetimi stanovanji, 400 sežnjev vrta in hlevom. Posredovalci izključeni. Ivan Kjuder, Sv. M. Magd. zg. 396. 1509

PISALNI stroji, majhni in veliki, kontrolne blagajne, več vrst, po nizkih cenah prodaja Müller, Trst, Ireneo 6, telefon 997. 1479

ZALOGA «Eternita» in najfinejšega cementa «Udine», kakor tudi razno železnino, štedilnike i. t. d.; vedno v zalogi po najnižji ceni pri Ant. Križaju v Ajdovščini. 1393

KVAS Società Ligure Lombarda, Trst, Piazza Scorcola 3, Telefon 32-37 je najboljši po moči. trajanju in izdatnosti. 1443

SABICA avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 1440

Pubbl. TYTAN - Trieste.

KOLO TABUCCHI
najtrpežnejše
in najcenejše.
Velika zaloga pnevmatikov in potrebščin za kolesa, motorna kolesa in avtomobile.
PIO TABUCCHI
TRST (1044)
Via XXX ottobre 15

Ortopedični zavod A. ZECCHI
TURIN — Via Roma 31 I. n. — TURIN
Aparat **ZECCHI** prepričuje napredovanje
KILE
Ozdravljenec v Trstu:
Bolan sem bil na kili že več let in sem že obupal. Poskusil sem različne pase, a nisem dosegel nikakega uspeha. Po sreči sem mogel poskusiti **posebni aparat ZECCHI,** *ki mi je povrnil prejšnje zdravje. Čutim se vsled tega dolžnega, da javno in povsod to izjavim, ker sem res dobro potrosil svoj denar.*
PIAZZA ANTON, Trst, Via Galvani 3.
VAŽNO. Vsled mnogih povpraševanj, naznanjamo, da bo dajal ORTOPEDIK ZECCHI osebno vsa pojasnila v sledečih mestih in dnevih.
TRST: četrtek, 3. in petek 4. novembra, Hotel Moncenisio.
Reka: sobota, 5. in nedelja 6. novembra, Hotel Riviera.
Postojna: pondeljek, 7. novembra, Hotel Paternost.
Gorica: torek, 8. novembra, Hotel Angelo d' oro.

Najprikladnejša skladišča izdelanih oblek za moške in dečke
„Alle Grandi Fabbriche"
Trst, Corso Garibaldi št. 10 — Telef. 31-21
nudijo stalno, popolno izbero
Izdelanih oblek
Paletots
Ranglan
in površnikov
Zaloga sportnih in mornarskih oblek, paletots in površnikov za šolarje.
Bogata izbera vsakovrstnega sukna za OBLEKE po meri, ki se izdelujejo z jamstvom.
Krojačnica I. reda. Krojačnica I. reda.
NB. Blago, ki ne ugaja, se zamenja, tudi ako je bilo naročeno ali pa se vrne denar.

PODLISTEK

Črni lovec

Zgodovinski roman iz kanadske preteklosti (36)

Spisal James Oliver Curwood
Prevel France Magajna.

Prvič odkar je živela na svetu, se ji je v srcu porodil trenutek dvoma, ko je razmišljala o Mariji Rock in o njenem dolgem, skrivnostnem stiku s človekom, čigar zgodbo ji je razodela pred nekolikimi večeri. A komaj se je porodil, že ga je Anica iztrgala iz svojega srca in se grenko okarala za toliko nezaupnost. Naj bo srce Črnega lovca polno najnižjega lopovstva, srce Davidove matere ni moglo biti tega deležno niti za treutek.

Nadzornikovo namigovanje, da Peter Joel izvršuje svoje črne nakane potom nezavednega sodelovanja Davida in njegove matere in da se v teku časa utegne tudi David nagibati k rodu svojega očeta, jo je pretreslo bolj nego karkoli doslej.

Pritiskala je roki na prsi, da uduši grozne misli, ki so prihajale kljub vsemu njenemu prizadevanju. Marijo Rock je ljubila kakor bi mogla ljubiti samo svojo lastno mater in ljubila je Davida. Tako draga sta ji bila v njenem življenju, da bi brez njiju želela umreti. Naravnost strašno je sumičiti ju tako!

Bigota ali katerega njegovih častnikov ni več videla tisti večer. Niti pri večerji ni hotela biti navzočna. Pod pretvezo, da je utrujena in da jo boli glava, je ostala v svoji sobi.

Preden je šla počivat, je odprla na svoji toaletni mizici majhen zabojček iz tekovega lesa in vzela iz njega pismo. To pismo je prečitala že tolikokrat, da so se poznali na njem že znaki obrabe. Kadar jo je mučil dvom in nemir je našla utehe pred vsem v Svetem pismu in za tem pa v pismu, ki ga je imela zdaj v roki.

Pismo ji je poslala njena najljubša prijateljica iz Quebeca, sestra Estera v Samostanu deteta Jezusa. Pisala ga je tisti dan, ko so se imele uresničiti njene vzvišene želje, ko je potom preizkušnje imela dobiti belo nunsko pokrivalo.

Najdražja želja dobre Estere in največja izmed njenih vročih molitev je bila, da bi se ji Anica St. Denis pridružila in postala nuna.

«Moja največja radost in najvišja čast bo odslej, da se bom trudila živeti samo Bogu,» je pisala v pismu in te besede je Anica vsakikrat brala. «Zaupam se Njemu, ki je vedno enak; V Njem bom našla zdravilo svoji nestanovitnosti...»

To pismo, ki je vsebovalo obljubo najvišjega poveličanja ladega ženstva tistih dni, je bilo za Anico blagoslov. Njej je prinašalo mir, toda vznemirjalo je Davida. Prečitala ga je in goreče zmolila svojo molitev. Potolažena in pomirjena je šla počivat, polna zaupanja, da ji bo jutrišnji dan in pozneje vsak kazal k izpolnenju zanjo — in tudi za Davida.

Komaj je solnce naslednje jutro začelo zlatiti obzorje na vzhodu, je sel iz dvorca prihitel klicat Davida. Poziv je bil od Anice, ki hoče, da pride David nemudoma k njej. V napetosti, pol radovedeh, pol vznemirjen, je takoj odhitel. Pri Grondinovem gozdu ga je čakala.

Oči so ji veselo plesale in lici je imela zardeli od razigranosti. Položila si je prst na ustnice, da ga opozori na previdnost in molk, dasi je bil Grondinov dvorec oddaljen za dober strel in so še vsi spali izvzemši marljivega in tihega služabništva.

«Miruj, David, in molči, sicer se nama bo ponesrečil čudoviti izlet, ki sem ga zamislila! Naša družba zapusti Contrecoeur takoj po zajtrku in bo še pred poldnevom tu. Midva ji greva naspreti!»

Deklica je kar kipela svežosti in milobe in moral se je spominjati lepih večerov na Zatonskem griču. Vlovila ga je za roko, skupno sta zdirjala po zeleni trati in ko sta bila varna pred radovednimi očmi, se je deklica mahoma ustavila in mu pojasnila, da je čas, da se nečesa spomni. David se je spomnil takoj in poljubil njena rdeča usta in njene mehke lase s tako nežnostjo in tolikokrat, da je deklica začela zardevati.

Ko sta šla nato navzdol proti reki, kjer ju je čakal čoln, ki ga je sluga že pripravil, se je deklica počutila ob njegovi strani kakor dete.

Oči so ji povedale, da ni nič čudnega to, kajti to jutro je nosil David dvignjeno glavo, videti je bil višji in nekaj na njem je kazalo, da se je spremenil. V čolnu mu je sedela nasproti in opazovala lahkotne, ritmične gibe njegovega krepkega mladostnega telesa in igranje razgaljenih mišic na njegovih podlaktih. Čut nezavestnega ponosa jo je obhajal. Ni čuda, da je s takšno lahkoto pljusknil Bigota in de Peana v tolmun! Nasmehnila se je, a takoj nato se ji je čelo zgrbančilo kakor vselej, kadar je bila v svojih mislih zmedena. Zdaj se je namreč nenadoma domislila Nancike Lotbinière, najzalješe koketke v vsem Quebecu.

Med veslanjem se je tudi David nasmehnil.

«Nasmihaš se, potem pa gledaš srdito,» je rekel. «Najprej si videla nekaj na meni, kar ti je ugajalo, takoj nato pa nekaj, česar ne odobravaš.»

«Toliko lepega vidim na tebi, da se moram spomniti na tisto nesramno Nanciko Lotbinière,» je priznala odkritosrčno. «Ako bo videla v tebi vse tisto, kar vidim jaz in bo pokazala eno samo znamenje vzhičenja nad teboj, bo nevihta, to ti povem!»

Gospodarstvo

PREDZNAMBA UMETNIH GNOJIL IN KMETIJSK. POTREBŠČIN

Skrb vsakega dobrega in naprednega kmetovalca bi morala biti, da preračuna pravočasno, katere kmetijske potrebščine in koliko množino bo v bližnjem času potreboval in si to vrsto in množino potrebščin zagotovi s tem, da predznamuje svojo potrebo pri svoji kmetijski družbi. Ako dobi Kmetijska družba pravočasno predznambe, si oljaša nakup, ter s skupnim naročilom dobi pravočasno cenejše in boljše blago.

Za sedaj sprejema Tržaška kmetijska družba v Trstu predznambe za sledeče kmetijske potrebščine:

Semenski krompir.

Letos dobimo semenski krompir iz Holandske, ker je uvoz iz Jugoslavije prepovedan. Sprejemamo tudi manjša naročila od posameznikov.

Umetna gnojila.

Superfosfat, kalijevo sol, amonijev sulfat in čilski soliter. Vsak naročnik naj omeni kedaj želi imeti blago. **Tomaževo žlindro** smo na debelo oddali in sprejemamo predznambe le za posamezne kvintale.

Semenska pšenica in rž.

Semenske pšenice iz Nemčije «Square head kolben» imamo le še množino. Semenska rž iz Nemčije nam je pošla in imamo v zalogi še nekaj rži iz tirolskih hribov.

Semena domače detelje in lucerne

Na te vrste semen, katerih naši kmetovalci niso bili navajeni predznamovati polagamo posebno važnost. Posebno lucerna, katera se seje v notranjosti države po večini že v jeseni, se najlepša vrsta v jeseni že odda in ostane pozneje le slabša vrsta in celo dražja. S pravočasnim naročilom si zagotovite zajamčeno, boljše in cenejše blago.

Vsa ostala vrtna in poljska semena, razne kmetijske potrebščine, vse čebelarsko orodje in potrebščine ima kmetijska družba v svojih skladiščih.

Kmetijske stroje,

ki jih ima družba v zalogi so: slamoreznice znamke «Mayfarth» sadne in grozdne mline in stiskalnice (preše), stiskalnico za olje, mlečne posnemalnike pluge, brane itd. Stroje ki jih nimamo v zalogi, naročimo po želji naročnika.

Tržaška kmetijska družba v Trstu vpisana zadruga z omejenim jamstvom ulica Torrebianca 19, Telefon 44-39.

Letošnja svetovna letina.

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je objavil statistične podatke za letošnjo letino. Imamo natančne podatke za vso severno zemeljsko delo, izvzemši Jugoslavijo in Rusijo, kjer ni še uradnih natančnih podatkov, ampak le cenitve. Za južno zemeljsko oblo, kjer je žito še v klasju, se moramo tudi zadovoljiti s cenitvijo. Pridelalo se je torej v miljonih stotov:

Pšenice	1927	1926
Evropa	325.4	306.1
Sev. Amerika	363.7	340.8
Azija	101.5	99.2
Sev. Afrika	29.3	24.5
Skupaj	819.9	770.6
Rrži	1927	1926
Evropa	206.4	184.4
Kanada	20.1	13.2
	226.5	197.6
Ječmena	1927	1926
Evropa	135.2	136.5
Kanada	79.0	62.7
Azija	23.0	27.7
Sev. Afrika	20.2	14.2
	257.4	241.1
Ovsa	1927	1926
Evropa	240.3	248.2
Kanada	252.4	240.5
Sev. Afrika	2.3	1.7
	495.0	490.4

Južno oblo se ceni nižje kot lani radi suše v Avstraliji: in sicer za

pšenico	1927	1926
Argentinija	60.0	60.0
Avstralija	30.0	44.0
	90.0	104.0

Za koruzo niso podatki še popolni, vendar je gotovo, da bo letošnji pridelek izpadel dosti slabše kot lani ker je suša tu škodovala bolj kot pšenici:

	1927	1926
Evropa 7 dežel	70	96
Sev. Amerika	663	674
	733	770

In krompir manjkajo še podatki iz Nemčije, Rusije in Francije. Drugod se je obnesel precej dobro, škodovala mu je v severnih krajih prevelika mokrota

	1927	1926
Evropa 20 dežel	601	529
Sev. Amerika	128	119
	729	648

Vinska letina je bila letos samo v Španiji obilna, drugod pa povsod pod srednjo mero, vendar nekaj boljša kot lani.

DAROVI

Ciril in Marija darujeta v počastitev spomina strica Franca Bajta za «Šolsko društvo» 20 lir.

Pokojniku blag spomin, darovalcem pa srčna hvala! (Denar hrani uredništvo).

Razne zanimivosti

Ogromen steber v Leningradu

Te dni je posebna komisija, katere člani so ruski arhitekti, preiskala stanje nekega ogromnega stebra v slovitem Isaakijevskem hramu v Leningradu, za katerega obstoja nevarnost, da se zruši. Steber je težak okrog 8000 pudov, to je preko 130 ton. Komisija je ugotovila, da se steber naslanja le še na eno četrtino svoje podlage. Odločili so se, podvzeti vse potrebne mere, da se ohrani ta stolp v dobrem stanju.

Samomori na Madžarskem

V poslednjem času se na Madžarskem spet množijo samomori, ne samo v Budimpešti, marveč tudi na deželi. Samo v glavnem mestu beležijo dan za dnem okrog 10 do 30 slučajev samomora. Med samomorilci se nahajajo tudi otroci bogatih starišev. Oblasti napram tej epidemiji ne najdejo nikakega odpomočka.

Hudi roparji

Pred kakimi tremi meseci je bila uničena tolpa tolovajev, od katerih so se le trije rešili. In ti trije se še vedno pečajo s svojim poslom. Izgleda celo, da bodo ustanovili novo tolovajsko tolpo. V teh dneh so napadli na cesti med Kišinjevom in Orhejem avtobus z 19 potniki, ki so jih do gole kože oropali. Odnesli so denarja v znesku 200 tisoč lejev (okrog 24.000 L). Med potniki sta bila tudi dva častnika, ki se jih pa napadalci niso niti dotaknili, le sablji so jima odvzeli.

Čez nekaj trenutkov je privozil na ono mesto drug avtobus. Šofer tega vozila je takoj uganil, kaj se godi in je na mestu obrnil svoj avto ter hitel naznaniti rop na orožniško postajo. Toda še preden se je spet povrnil — seveda z orožniki — na isto mesto, so bili roparji že davno na varnem. Orožniki so jih skušali zaman izslediti. Po dolgem neuspešnem zasledovanju so se vrnili k avtobusu. Med tem pa je privozil po isti drug avtobus. Nenadoma so kot iz zemlje skočili nanj isti razbojniki in tudi potnike — bilo jih je 21 — tega avtomobila so oropali. Med temi potniki sta bila spet omenjena častnika. Roparji so takrat odnesli 80.000 lejev. Niso pa utegnili oropati vseh potnikov, ker so se nenadoma prikazali orožniki. Vnel se je med njimi pravcat boj. En tolovaj je bil ubit. Ostala dva pa sta odvzela svojemu ubitemu tovarišu vse, celo obleko, in sta povrhu še utegnila zbežati v gozdove.

Strah avtomobilistov

V Chicago je zasledovala policija mladega moža, ki je pravkar streljal na dva detektiva, in ga izsledila v neki garaži. V tej garaži se je nahajal tudi avto, ki je bil pred nekaj urami ukraden lastniku. Tako so prišli na sled družbi, ki se je bavila s tatvino avtomobilov. Ker aretiranec ni hotel povedati svojega imena, so ugotovili po odtisih njegovega palca, da imajo opravila z Alfredom Millerjem, ki je zapustil pred nedavnim časom ječo. Njegova zunanjost se je popolnoma ujemala s popisom človeka, ki je ropal avtomobile in kakor so ga vsi okradenci podrobno in točno popisali. Končno je priznal, da je ukradel v zadnjih štirih mesecih, odkar je prišel zopet na svobodo, dve sto avtomobilov. Čikaški lastniki avtomobilov so se oddahnili, kakor so se pred dvema mesecema oddahnili pariški, ko so jim zaprli prav tako drznega tatu avtomobilov. Oba sta nosila s ponosom pridevek «kralj avtomobilskih tatov».

Poravnava v Indiji

Že večkrat smo poročali o spopadih med mohamedanci in med budisti v Indiji, ki so izvirali iz verskih obredov. Pri vsakem takem spopadu je bilo nešteto žrtev bodisi ubitih, bodisi ranjenih oseb. Vsi poskusi, doseči med obema strankama zadovoljiv sporazum, so bili zaman. Zadnje dneve oktobra je pa sklical odbor vseindijskega kongresa voditelje hindov in muslimanov na konferenco, kako izogniti se v bodoče verskih bojev. V glavnem vprašanju se je končno dosegel sporazum. Odslej bodo hindujci pri procesijah v bližini mošej ustavili svojo godbo, na drugi strani pa ne bodo smeli več mohamedanci bivati ne v bližini hindujskih svetišč ne javno na križiščih hindom svetih krav. Vprašanje je sedaj, kako se bo ta odgovor upošteval.

Izselitev menonitov

Menoniti so v Zedinjenih državah posebna verska sekta. Ker se menoniti iz verskega prepričanja branijo opravljati vojaško službo, so prišli v spore z vlado. Zato so se obrnili na južnoameriško republiko Paraguay s prošnjo, da se smejo vseliti. Paraguajska vlada je sprejela vse njihove zahteve: oprostitev od vojaške službe, lastne cerkve in šole z nemškim učnim jezikom, ker so menoniti po večini Nemci, noben pritisk do prisege, popolna davčna prostost. Poleg vsega tega jim je dala vlada na razpolago še tri milijone juter zemlje.

Obseden od igralskega škrata

V Turinu so zaprli znanega odvetnika Friderika Riccio-a. Njegovo aretacijo je občinstvo sprejelo z začudenjem, kajti odvetnik je bil priljubljena oseba; je imel obsežno in številno klijentelo in je bil vseskozi varčen in zmeren. Pred časom je igral na borzi, kjer je pa imel precejšnjo smolo. Da poravna svote, ki jih je zaigral na borzi in ki so bile last njegovih klijentov, se je vrgel naravnost s fanatično strastjo na igro v loteriji. Večkrat je stavil po 30.000 lir samo na tri številke. Računa se, da je zapravil v kratkem času 200.000 lir v loteriji. Ker ga je bila tudi tu sreča zapustila, je lezel vedno bolj v nepoštenje, dokler ga ni zajela roka pravice.

Računi se ujemajo

Na milanskem kongresu, ki so se ga udeležili zastopniki 5000 hranilnic vsega sveta, se je sklenilo, posvetiti en dan vsakega leta štedljivosti. Kot tak dan se je tedaj odločil 31. oktober. Na ta dan se skušajo dokazati ljudem dobrote štedljivosti. Vse polno letakov, vse polno člankov in oklicev gre ta dan med ljudstvo, vsi poveličujejo štednjo. Štednja bogati, pravi star pregovor. Vsak, kdor nima še hranilne knjižice, naj si jo nabavi dne 31. oktobra. Kdor dene vsak dan eno liro na stran, bo imel v desetih letih 4600, če pa dene pet lir na dan na stran, bo imel v dvajsetih letih glavnico v znesku 56.000 lir.

Nova vrsta avtomobilov

Družba Ford, ki se bavi z gradbo avtomobilov v Detroitu (Zed. države Sev. Amerike), je objavila, da je pričela graditi novo vrsto avtomobilov. Naročil za to novo vrsto ima že 375 tisoč. S posebnimi pripravami bo mogoče družbi izdelati 11 tisoč vozil in še več na dan, med tem ko gradba avtomobilov prejšnje, starejše vrste ni nikdar prekoračila 8000 na dan.

Gostoljubni prižigalec svetilk

Mesto Boston se nahaja v hudih škripcih. Dne 28. septembra je dobilo županstvo brzojavko moskovske vlade, da sprejme vabilo in da pošlje posebno odposlanstvo k slavju tristoto obletnice mesta. To slavje se bo pa vršilo komaj za tri leta, zato se je županstvo zelo čudilo tej brzojavki, posebno še, ker ni bilo poslalo nobenega vabila. Dansko in nemško poslaništvo sta se tudi zanimali za to slavje in povpraševali pri županstvu. Preiskava, ki jo je napravila na ovadbo županstva bostonska policija, je ugotovila, da je vabila razpošiljal «organizator in predsednik svetovne zveze mest» in da se je za tem naslovom skrival prižigalec svetilk Ryan. Nič manj ko 7300 različnih držav in mest je povabil Ryan na bostonsko slavje. «Pred dvema mesecema,» je izjavil Ryan policiji, «sem odposlal vabilo moskovskemu županu s prošnjo, naj razširi to vest do zadnjega najmanjšega mesta v širni Rusiji.» V zadnjih štirih letih je razposlal Ryan po štiri vabila na dan. Poštnino je vedno plačal. Oblasti ne vedo, ali imajo opravila s prevnetim patriotom ali z norcem.

Chicago, mesto bogatih vdov

Finančni zavod, ki se bavi z upravo premoženja samostojnih žensk, je ugotovil, da je v Chicagu 110 milijonark, ki so vse že godne oziroma še godne za zakonski stan. Niso sicer vse lepe, toda kdor jih gleda skozi dolarska očala, prezre marsikatero napako. So pa med njimi nekatere, o katerih se lahko trdi, da bi bile lepe, čeprav bi ne bile bogate. Najbogatejša med njimi je gospa Mac Cormick Edith Rockefeller, hči petrolejskega kralja. Od svojega moža Cormicka se je dala ločiti pred štirimi leti. Ko bo umrl njen oče, ki ima že devetdeset let, bo delila z dvema drugima dedičema milijardo dolarjev in postane tako najbogatejša ženska na svetu. Tudi njena hči spada med kandidatinje za zakonski stan. Ne obdaja jo samo sijaj materinih in dedovih milijonov, ampak tudi sijaj mladosti in lepote. Baje ima tudi muzikalične talente in bi se rada udejstvovala kot operna pevka. Gospa Mollie Wetscher Newberry je bila uslužbenka v trgovini, kateri je sedaj po smrti njenega moža, trgovca Wetscherja, lastnica. In tako dalje. — Kdor je pogumen in podjeten, naj poskuša svojo srečo v Chicagu! Na krov, samci!

Španski sleparji pod ključem

Že večkrat so prinesli naši listi vest, s katero so se opozorili naši ljudje, naj ne nasedajo španskim sleparjem na limanice. Naši ljudje so namreč dobivali pisma iz daljne Španije, v katerih je bila najprej opisana dolga povest o zakladu, ki se ne more dvigniti, ker manjka potrebnega denarja. Če pošlje naslovljenec v pismu navedeno vsoto v Španijo, se mu je obljubila polovica zlatega zaklada. Koliko je bilo pri nas tako lahkovernih oseb, da so poslale težko prislužene novce v Španijo. Toda ne samo pri nas, tudi v Avstriji, v Nemčiji in na Francoskem so se dali ljudje zapeljati z obljubami o tako ogromni nagradi. Osleparjene vsote gredo v stotisoče. Sedaj pa prihajajo vesti, da so španske sleparje zaprli. Eden je 32-letni Španec Julio Gonzaley Escobar, drugi je pa bil oženjeni fotograf Alojzij Kaendler, Nemec, ki se je bil pred tridesetimi leti izselil v Španijo in ki je pisal vsa dotična pisma kot jetniški nadzornik Cajal.

Tri leta ne sme z doma

Že nekaj več kot tri leta ne sme mlad zakonski mož z doma. Sedaj je star 24 let in se je poročil že v svojem 19 letu. Ni ne bolan, niti bolehen in bi prav lahko delal, toda njegova žena ga ne pusti nikamor, niti hiše ne sme zapustiti. Tako moč ima na svojega moža. Usodo ujetnika dele z njim tudi trije otroci. Če so že otroci in mož molčali, se je pa zdelo sosedom le preveč. Šli so in naznanili vso zadevo društvu za varstvo otrok in ga prosili posredovanja. Ko se je prepričal zastopnik omenjenega društva o resničnosti skoraj neverjetnih navedb glede ujetnika sredi londonskega mesta, je izjavil časnikarjem, da je to edini slučaj v njegovi dolgoletni praksi. Mož, ki ga ima žena tri leta in še več zaprtega v stanovanju, je res nekaj nenavadnega. Ta mož zasluži, da ga kronajo za kralja «pantofeljnov».

Šahovska tekma v Londonu

Te dneve se je zaključila šahovska tekma v Londonu, o kateri smo že poročali. Izid tekme je ta-le: Tartakover in Niemzovic po osem točk, Marshall 7½, Vidmar 7, Bogoljubov 6½, Reti in Winter po 5½, Colle s 4½ Thomas, Bürger in Yates s 3½ in Fairhurst s 3 točkami. Prvih sedem je dobilo nagrade. Lep uspeh je dosegel Vidmar, slovenski šahist in edini med njimi, ki se bavi s šahom le mimogrede in ni šahiranje njegov poklic. Vidmar je med tako zvanimi amaterskimi igralci najboljši šahist in si je kot tak priboril svetovno slavo

Trnasti najemnik

V Miljanu se je morala nekdanja hiša pesnika Giuseppe Parini-ja, sedaj lastnina kneza Trivulgia, z drugimi poslopji dotičnega okraja podreti. Vsi najemniki so se izselili razen upokojenega častnika Alda Bonarive. Ta se je pritožil zoper odpoved. Ko je ležal v postelji, so pa prišli zidarji v njegovo sobo in začeli podirati strop. Bonariva je vstal, se oblekel in stopil do policije ter ji naznanil vso zadevo. Ko se je pa vrnil, so delavci podirali že zidove. Častnik namerava podjetje, ki je prevzelo podiranje hiš, tožiti.

Ljudstvo brez jezika

V pragozdovih Bolivije (Južna Amerika) živi pleme Sirionov, ki nimajo stalnega bivališča in potujejo kakor ciganj okrog. To pleme nima svojega jezika, njegovi člani se razumejo le s kretnjami. Oblek ne poznajo in imajo le dvoje vrst orodja, s katerim si pripravljajo lok in puščice. Za steklene bisere, za katere so drugi divjaki navdušeni, se niti ne zmenijo. Sirioni so zelo nezaupni, zato je težko priti z njimi v dotiko. Ne pripadajo indijanskemu plemenu, marveč sličijo zelo prebivalstvu Tihega oceana, nekateri imajo celo take oči kakor Japonci in Kitajci. O vsem tem poroča prof. dr. Wegener, ki je vodil v dotične kraje ekspedicijo in ki se je sedaj vrnil v domovino..

Žejni gasilci.

Stadhagenski (Nemčija) ognjegasci so bili s svojim stotnikom vred obsojeni v plačilo občutnih glob in v precejšnje zaporne kazni, ker so se bili opili pri nekem požaru. Ko je namreč gorela neka vila, so rešili iz kleti veliko zalogo likerskih steklenic, ki so jih je zapeljala, da so se je lotili in popolnoma pozabili na gašenje ognja. Drugi ljudje so morali odstraniti pijane ognjegasce iz bližine goreče vile, sicer bi se bili ti še opekli.

Kogres turške ljudske stranke

Poročali smo že, da se je vršil v Angori, glavnem mestu turške republike, kongres turške ljudske stranke, ki se ga je udeležilo kakih 1000 odposlancev iz vseh krajev Turčije. Glavni govornik je bil predsednik države in načelnik stranke Kemal paša. Zborovalci so soglasno odobrili izvajanja svojega načelnika in sklenili, da se mora govor uvrstiti v spominsko knjigo stranke. Pomisliti je treba, da je trajal predsednikov govor v več presledkih tri in trideset ur in pol.

Ovce pod vlakom

Med Mühlhausnom in Baslom (Švica) se je zgodila te dneve nesreča, v kateri je poginilo nič manj ko 147 ovac. Ovce so se nahajale v ograjenem prostoru v gozdu pri Habshainu. Ponoči so jih vznemirjali divji prašiči. — Oven-vodnik je predrl ograjo in za njim se je usula vsa čreda čez travnike proti železniškemu tiru. V tem trenutku je pridivjal od Basla sem brzovlak, povozil del črede in pognal ostale živali na sosedni tir. Toda tudi po tem tiru je pripihal iz nasprotne smeri brzovlak Hühlhausen-Basel in povozil, kar je prišlo pod kolesa. Živali so ležale grozno razmesarjene na obeh straneh železniškega tira. Samo 60 živali se je rešilo. Lastnik črede ima škode nad 50.000 frankov.

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
Kupuje zlato, srebro in krone. Popravlja in prodaja zlatenino. — Cene zmerne.

Avtomobilna črta
Trst-Lokev-Divača-Senožeče
PODJETJE BRUNELLI
Odhodi iz Piazza Oberdan.
Vozni red od 1. oktobra do 31. marca.
Iz Trsta v Senožeče ob 16·15. Iz Bazovice ob 16·45. Iz Lokve ob 17·—. Iz Divače ob 17·10.
Iz Senožeč v Trst ob 7·30. Iz Divače ob 7·50. Iz Bazovice ob 8·15.
Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13·—. Trst-Senožeče in nazaj L 16·—.

Izšel je roman
NEMEZA
Cena L 6·—, po pošti L 7.50

ZOBOZDRAVNIK
Dr. Sardoč
sprejema ob sobotah popoldne in nedeljah (1070)
V POSTOJNI
(ambulanca dr. Fr. Gruden)

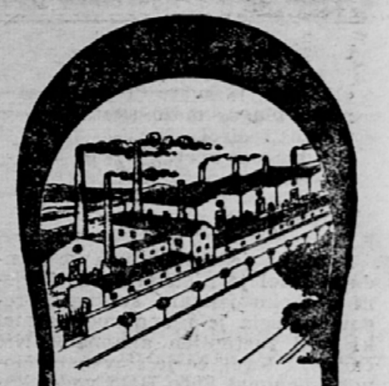
VOLNENINE
Velour
Angleško blago
Flanela
Astrahan
Peluches
MANUFAKTURE
PAULATTO
TRST
VIA DANTE 10 - VIA MAZZINI 32
Pubbl. TYTAN - Trieste.

Giovanni Sferza & C.º
Trst, Via Coroneo št. 5
Zaloga peči, štedilnikov, majoličnih in keramičnih plošč, pečic iz litega železa in cevi. (1125)

FERRO CHINA PIGATTI
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Predno se odločite za katerikoli nakup obiščite
SKLADIŠČE POHIŠTVA
ALESSANDRO LEVI MINZI
Trst, Via Rettori 1 (Piazza Rosario) in Via Malcanton 7-13.
Naše cene ne poznajo konkurence. (1101)

BEVKOV ROMAN
Jakec in njegova ljubezen
JE IZŠEL
Cena mu je L 2·50; po pošti L 3·—
Na prodaj bo pri vseh dosedanjih razprodajalcih.

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 57 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20